

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра транспортних засобів та інженерного забезпечення охорони державного кордону
факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Пс 08.1 «АВТОМОБІЛЬНА ПІДГОТОВКА»
ОПП «Психологія»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 Психологія
Кваліфікація: бакалавр психології
Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Автомобільна підготовка» є вибірковою дисципліною під час навчання за першим бакалаврським рівнем вищої освіти спеціальності «Психологія». Вивчається протягом 5, 6-го семестру на кафедрі транспортних засобів та інженерного забезпечення охорони державного кордону.

Мета вивчення навчальної дисципліни – підготовка офіцерів-прикордонників в якості військових водіїв, які знають загальну будову і характеристики автомобільної та бронетанкової техніки, теоретичні основи її експлуатації, володіють практичними навичками щодо підготовки транспортних засобів до використання за призначенням, керування ними в різних умовах обстановки, а також ведення основних документів з експлуатації автомобільної та бронетанкової техніки.

Завдання навчальної дисципліни – сформувати в курсантів уміння якісно організувати експлуатацію основних зразків автомобільної та бронетанкової техніки, які використовуються в охороні державного кордону.

ВИКЛАДАЧІ:

доцент кафедри транспортних засобів та інженерного забезпечення охорони державного кордону, кандидат педагогічних наук Анатолій МАШТАЛЕР, amashtaler@gmail.com

старший викладач кафедри транспортних засобів та інженерного забезпечення охорони державного кордону, кандидат технічних наук Андрій БАШИНСЬКИЙ. e-mail: andreyingener@gmail.com

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Інженерне забезпечення охорони кордону, Безпека життя і діяльності.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальний клас (120/12), парк техніки , машини парку, комплект презентаційних матеріалів, дидактичних матеріалів, комплект роздавальних матеріалів, мультимедійний проектор.

Програмне забезпечення: Microsoft Excel, АРМ «Автошкола».

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин													Форми підсумкового контролю			
			Загальна	Усього аудиторних занять	аудиторна робота						індивідуальна робота					Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік
					лекції	групові заняття	практичні заняття	індивідуальні заняття	контрольна робота	курсний проект	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	курсний проект				
3	5	2,3	70	60		44	16									10			
3	6	3,7	110	96		26	64				6					14	+		
Усього за дисципліну		6,0	180	156		70	80				6					24	+		

Основні методи навчання: МН1.2; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН2.2; МН3.3; МН3.6; МН4.2; МН4.3.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК1.2; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК4.3.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-9	Здатність працювати в команді, спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК4.3.
ЗК-8	Здатність працювати в команді та автономно	МК1.1; МК2.1; МК2.4; МК4.3.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
ВК-6	Здатність застосовувати штатне озброєння підрозділу в ході оперативно-службової діяльності та виконанні бойових завдань	МК1.1; МК1.2; МК2.4; МК4.3.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
ВРН-3	Організувати комплексне функціонування підсистем побудови охорони державного кордону, застосувати сили і засоби у різних умовах обстановки, всіх видах забезпечення	МН1.3; МН1.6; МН2.2; МН3.6, МН4.2; МН4.3.	МК1.1; МК2.4; МК4.3.
ВРН-5	Застосовувати штатне озброєння підрозділу, виконувати прийоми зі зброєю та вогневі завдання зі стрілецької зброї в обсязі, визначеному Курсом стрільб у Державній прикордонній службі України	МН1.3; МН1.6; МН2.2; МН3.6, МН4.2; МН4.3.	МК1.1; МК2.4; МК4.3.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ 3 курс (5-6 семестр)

Запланована кількість аудиторного навантаження – 156 годин

№ теми	Найменування тем	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин												Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1	Правила дорожнього руху. Керування транспортним засобом на майданчику для навчання з початкового керування	60	Гз 6	Гз 6	Гз 6	Гз 6	Гз 6	Пз 6	Гз 6	Пз 4	Гз 4	Гз 4	Пз 4	Пз 2	12	1/1Гз(6); 1/2Гз(6); 1/3Гз(6); 1/4Гз(6); 1/5Гз(6); 1/6Пз(6); 1/7Гз(6); 1/8Пз(4); 1/9Гз(4); 1/10Гз(4); 1/11Пз(4); 1/12Пз(2); 2/1Гз(2); 2/2Пз(4); 2/3Пз(4); 2/4Пз(4); 2/5Гз(2); Мк1	76
2	Особливі умови руху транспортних засобів. Керування транспортним засобом на дорогах з низькою інтенсивністю руху	16	Гз 2	Пз 4	Пз 4	Пз 4	Гз 2										
Модульний контроль № 1			Мк														
3	Будова і технічне обслуговування транспортного засобу. Керування транспортним засобом на дорозі з високою інтенсивністю руху	24	Пз 4	Пз 4	Гз 2	Пз 4	Пз 4	Гз 2	Пз 4						01	3/1Пз(4); 3/2Пз(4); 3/3Гз(2); 3/4Пз(4); 3/5Пз(4); 3/6Гз(2); 3/7Пз(4); 4/1Гз(2); 4/2Пз(4); 4/3Гз(4); 4/4Пз(4); 4/5Пз(4); 4/6Гз(4); 4/7Пз(4); 5/1Пз(4); 5/2Гз(2); 5/3Пз(4); 5/4Пз(4); 5/5Гз(2); 5/6Пз(2); 5/7Гз(4); 5/8Пз(2); Мк2; Е(6)	80
4	Основи керування транспортним засобом і вимоги безпеки дорожнього руху. Керування транспортним засобом в особливих умовах.	26	Гз 2	Пз 4	Гз 4	Пз 4	Пз 4	Гз 4	Пз 4								
5	Етика водія. Удосконалення навичок керування транспортним засобом.	24	Пз 4	Гз 2	Пз 4	Пз 4	Гз 2	Пз 2	Гз 4	Пз 2							
Модульний контроль № 2			Мк														
Екзамен			Е6														
Всього		156													Всього	156	

Умовні позначення: Практичне заняття – Пз; Групове заняття – Гз; Модульний контроль – Мк; Екзамен – Е; Заняття, що обов’язкове для оцінювання - Пз2

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
3 курс					
5 семестр					
1			70 (60)	Правила дорожнього руху. Керування транспортним засобом на майданчику для навчання з початкового керування	
	1	групове заняття	6	Загальні положення. 1. Правила дорожнього руху як правова основа дорожнього руху. Загальна структура Правил дорожнього руху. 2. Терміни, визначені у Правилах дорожнього руху 3. Порядок уведення обмежень у дорожньому русі, відповідність обмежень, інструкцій та інших нормативних актів вимогам Правил дорожнього руху.	[2.3.] ст. 3-26.
	2	групове заняття	6	Обов'язки і права водіїв транспортних засобів. 1. Обставини, за яких водієві забороняється керувати і передавати іншим особам керування транспортним засобом 2. Обов'язки і права водіїв транспортних засобів, що рухаються з увімкнутими проблісковими маячками та/або спеціальним звуковим сигналом, виконуючи невідкладне службове завдання 3. Обов'язки водіїв транспортних засобів щодо надання безперешкодного проїзду транспортним засобам оперативних та дорожньо-експлуатаційних служб 4. Обов'язки учасників дорожнього руху, причетних до дорожньо-транспортної пригоди	[2.3.] ст. 27-40.
		самостійна робота	2	Обов'язки і права пішоходів та пасажирів. Вимоги до водіїв мопедів, велосипедистів, осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин 1. Обов'язки, права та правила поведінки пішоходів і пасажирів 2. Вікові обмеження та вимоги до водіїв мопедів, велосипедистів, осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин. 3. Технічний стан і обладнання мопедів і велосипедів, розміщення на проїзній частині. Правила користування велосипедною доріжкою. 4. Випадки, коли рух зазначених транспортних засобів і тварин забороняється.	[2.3.] ст. 43-48; [2.3.] ст. 48-50; [2.3.] ст. 50-53; [2.3.] ст. 54-55.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
	3	групове заняття	6	Попереджувальні знаки, знаки пріоритету та заборонні знаки.	[2.3.] ст. 154-170.
				1. Дорожні знаки, їх класифікація та значення в системі організації дорожнього руху, вимоги до встановлення	
				2. Попереджувальні знаки, їх призначення, вимоги до встановлення, найменування, значення та зона дії. Таблички до попереджувальних знаків. Дії водія при наближенні до небезпечної ділянки дороги.	
				3. Знаки пріоритету, їх призначення, найменування, встановлення та зона дії. Дії водія при наближенні до ділянки дороги з встановленим знаком пріоритету.	
		самостійна робота	2	Наслідки порушення вимог попереджувальних, заборонних знаків та знаків пріоритету	[2.3.] ст. 198-202.
				1. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання попереджувальним знаком.	
				2. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання знаком пріоритету	
	4	групове заняття	6	Наказові, інформаційно-вказівні та знаки сервісу. Дорожня розмітка та обладнання	[2.3.] ст. 170-186; [2.3.] ст. 193-197.
				1. Наказові знаки, їх призначення, найменування, встановлення та зона дії. Таблички до наказових знаків.	
				2. Інформаційно-вказівні знаки, їх призначення, найменування, встановлення та зона дії. Таблички до інформаційно-вказівних знаків.	
				3. Дорожні розмітка та обладнання, їх значення в системі організації дорожнього руху. Класифікація дорожньої розмітки	
		самостійна робота	2	Знаки сервісу	[2.3.] ст. 184-189. [2.3.] ст. 193-197.
1. Знаки сервісу, їх призначення, найменування, встановлення.					
2. Таблички до знаків сервісу					

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
				<p>3. Призначення горизонтальної та вертикальної дорожньої розмітки, її колір і правила нанесення. Написи та позначки на проїзній частині автомобільної дороги.</p> <p>4. Дії водія транспортного засобу відповідно до нанесеної розмітки.</p> <p>5. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання наказовим або інформаційно-вказівним знаком</p>	
	5	групове заняття	6	<p>Регулювання дорожнього руху за допомогою світлофора і сигналів регулювальника</p> <p>1. Засоби регулювання дорожнього руху. Типи світлофорів, їх призначення.</p> <p>2. Світлофори, що мають сигнали біло-місячного кольору. Реверсивні світлофори. Світлофори, що регулюють рух пішоходів. Регулювання руху трамваїв.</p> <p>3. Організація дорожнього руху за допомогою світлофорів</p> <p>4. Регулювання дорожнього руху за допомогою сигналів регулювальника, їх значення</p>	[2.3.] ст. 56-65.
	6	практичне заняття Ва	6	<p>Попереджувальні сигнали. Початок і зміна напрямку руху. Практичне керування транспортними засобами.</p> <p>1. Види і призначення попереджувальних сигналів, правила їх подачі. Випадки обов'язкового увімкнення ближнього і дальнього світла фар або протитуманних фар, аварійної світлової сигналізації.</p> <p>2. Початок і зміна напрямку руху. Обов'язки водія транспортного засобу перед початком руху, здійснення маневрів. Вимоги до використання смуг гальмування та розгону.</p> <p>3. Обов'язки водія у разі, коли траєкторії руху транспортних засобів перетинаються, а черговість руху не встановлена</p> <p>4. Порядок руху заднім ходом. Місця, в яких забороняється розворот.</p> <p>5. Практичне керування транспортним засобом на майданчику для навчання з початкового керування</p>	[2.3.] ст. 27-40; [2.3.] ст. 65-70; [2.3.] ст. 71-76; [1.3.] ст. 1-30.
		самостійна робота	1	<p>Аналіз типових дорожньо-транспортних пригод</p> <p>1. Наслідки порушення вимог до подачі попереджувальних сигналів</p> <p>2. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху перед початком руху транспортного засобу і зміни його напрямку.</p>	[2.3.] ст. 198-202.
	7		6	Порядок руху, зупинка і стоянка транспортного засобу	[2.3.] ст. 76-81;

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
		групове заняття		<p>1. Смуги для руху нерейкових транспортних засобів. Вимоги до розташування транспортного засобу на проїзній частині автомобільної дороги. Рух по трамвайній колії, смугі для реверсивного руху.</p> <p>2. Швидкість руху транспортного засобу. Безпечні дистанція та інтервал. Вимоги до водія тихохідного і великовантажного транспортного засобу, в разі виникнення перешкоди або небезпеки для руху.</p> <p>3. Зустрічний роз'їзд та обгін. Випадки, коли обгін забороняється. Особливості виконання обгону в різних дорожніх ситуаціях.</p> <p>4. Вимоги до зупинки і стоянки транспортного засобу. Заборона зупинка і стоянка. Залишення транспортного засобу на зупинці або стоянці. Стоянка біля тротуару і на тротуарах. Вимушена зупинка і стоянка.</p>	[2.3.] ст. 82-86; [2.3.] ст. 87-88; [2.3.] ст. 88-91; [2.3.] ст. 91-99.
		самостійна робота	2	<p>Наслідки порушення порядок руху, зупинки і стоянки транспортного засобу</p> <p>1. Наслідки порушення вимог до розташування транспортних засобів на проїзній частині автомобільної дороги</p> <p>2. Наслідки порушення вимог до швидкості руху, дотримання безпечних дистанції та інтервалу</p> <p>3. Наслідки порушення вимог до виконання зустрічного роз'їзду та обгону</p> <p>4. Наслідки порушення правил зупинки і стоянки</p>	[2.3.] ст. 198-202.
	8	практичне заняття Ва	4	<p>Проїзд регульованих перехресть. Керування транспортним засобом на майданчику</p> <p>1. Види перехресть. Вимоги до руху праворуч та ліворуч на перехресті. Випадки, коли забороняється виїжджати на перехрестя</p> <p>2. Порядок і черговість проїзду регульованих перехресть. Вимоги до проїзду перехресть, де ввімкнені світлофори з додатковими секціями.</p> <p>3. Пріоритет сигналів світлофора і регулювальника, дорожні знаки</p> <p>4. Керування транспортним засобом на майданчику</p>	[2.3.] ст. 100-103.
	9	групове заняття	4	<p>Проїзд не регульованих перехресть.</p> <p>1. Вимоги до проїзду перехресть, створених рівнозначними і нерівнозначними автомобільними дорогами. Черговість проїзду, якщо головна дорога змінює напрямок на перехресті.</p> <p>2. Проїзд перехресть у разі, коли водій транспортного засобу не може визначити головну автомобільну дорогу, а знаки пріоритету відсутні.</p>	[2.3.] ст. 100-107.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
				3. Наслідки порушення вимог до проїзду перехресть	
	10	групове заняття	4	Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів і залізничних переїздів. Переваги маршрутних транспортних засобів 1. Види пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів і залізничних переїздів. Вимоги до проїзду пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів. 2. Випадки, коли забороняється проїзд залізничних переїздів. Дії водія транспортного засобу під час вимушеної зупинки на залізничному переїзді. 3. Переваги маршрутних транспортних засобів та вимоги до їх водіїв. Переваги трамваїв у разі, коли вони рухаються поза перехрестями.	[2.3.] ст. 107-108; [2.3.] ст. 109-111.
		самостійна робота	1	Наслідки порушення вимог проїзду пішохідних переходів та маршрутних зупинок 1. Наслідки порушення вимог до переїзду пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів і залізничних переїздів 2. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху що визначають перевагу трамваїв 3. Наслідки порушення вимог до перевезення пасажирів і вантажів	[2.3.] ст. 198-202.
	11	практичне заняття Ва	4	Перевезення пасажирів і вантажів. Керування транспортним засобом на майданчику 1. Вимоги до перевезення пасажирів, зокрема дітей, і транспортних засобів, призначених для їх перевезення, швидкості руху. 2. Випадки, коли перевезення пасажирів забороняється. Вимоги до завантаження, розміщення і перевезення вантажу. 3. Керування транспортним засобом на майданчику	[2.3.] ст. 117-122; [1.3.] ст. 1-30.
	12	практичне заняття Ва	2	Виконання комплексних завдань на майданчику для навчання з початкового керування 1. Практичне керування транспортним засобом на майданчику для навчання з початкового керування. Виконання комплексних завдань 2. Аналіз причин виникнення типових дорожньо-транспортних пригод з використанням технічних засобів, макетів і навчальних матеріалів. Проведення модульного контролю № 1	[1.3.] ст. 1-30.
Модульний контроль № 1					

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
Разом за 5 семестр			70 (60)		
6 семестр					
2			16 (16)	Особливі умови руху транспортних засобів. Керування транспортним засобом на дорогах з низькою інтенсивністю руху	
	1	групове заняття	2	Загальна будова транспортного засобу 1. Класифікація транспортних засобів за призначенням та категоріями. 2. Загальна будова транспортних засобів та їх участь у дорожньому русі	[3.1.] ст. 5-12; [3.2.] ст. 1-39.
	2	практичне заняття Ва	4	Навчальне водіння. 1. Порядок і умови проведення занять з практичного керування транспортним засобом. 2. Вимоги до слухача, спеціаліста з питань навчання керуванню транспортним засобом, а також обладнання транспортного засобу, на якому проводяться такі заняття 3. Керування транспортним засобом на майданчику	[1.3.] ст. 1-30.
	3	практичне заняття Вм	4	Рух транспортних засобів у колоні. Буксирування. 1. Організація руху транспортних засобів у колоні. Установлення розпізнавального знака "Колона". Розташування та швидкість руху транспортних засобів у колоні. Вимоги до водіїв транспортних засобів, що рухаються у колоні. 2. Способи буксирування транспортного засобу. Випадки, коли буксирування забороняється. Перевезення пасажирів під час буксирування транспортного засобу 3. Керування транспортним засобом на автомобільних дорогах з низькою інтенсивністю руху	[2.3.] ст. 122-125; [2.3.] ст. 127-128; [3.8.] ст. 1-15; [3.9.] ст. 2-28.
	4	практичне заняття Вм	4	Автомагістралі та автомобільні дороги 1. Автомагістралі і автомобільні дороги, їх основні ознаки, обмеження руху. Транспортні розв'язки. Вимоги до водіїв транспортних засобів, що рухаються на автомагістралях і автомобільних дорогах. 2. Основні ознаки гірських доріг і крутих спусків. Вимоги до руху на гірських дорогах і крутих спусках.	[2.3.] ст. 130-131; [3.8.] ст. 16-25; [3.9.] ст. 28-32.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
				3. Керування транспортним засобом на автомобільних дорогах з низькою інтенсивністю руху	
	5	групове заняття	2	<p>Рух у житловій та пішохідній зоні. Рух у темну пору доби.</p> <p>1. Рух пішоходів у житловій зоні. Вимоги до водіїв транспортних засобів під час руху автомобільними дорогами у житловій зоні</p> <p>2. Особливості руху транспортного засобу в темну пору доби або в умовах недостатньої видимості, зокрема тунелях.</p> <p>3. Вимоги до руху транспортного засобу з увімкненим ближнім і дальнім світлом фар, габаритними і стоянковими вогнями, протитуманними фарами і ліхтарями, фарами-прожекторами і фарами-шукачами, розпізнавальними знаками автопоїзда. Дії водія транспортного засобу в разі засліплення зустрічним світлом фар</p>	[2.3.] ст. 128-130; [2.3.] ст. 111-113.
3			29 (24)	Будова і технічне обслуговування транспортного засобу. Керування транспортним засобом на дорозі з високою інтенсивністю руху	
	1	практичне заняття Вм	4	<p>Двигун. Пальне та паливні суміші</p> <p>1. Загальна будова, основні механізми та системи двигуна. Типи двигуна.</p> <p>2. Пальне для бензинового двигуна. Марки бензину. Октанове число. Паливні суміші, детонація паливної суміші. Вплив детонації на роботу двигуна.</p> <p>3. Загальна будова та принцип роботи систем живлення дизельного двигуна і газобалонного обладнання.</p> <p>4. Керування транспортним засобом на дорозі з високою інтенсивністю руху</p>	[3.1.] ст. 19-28; [3.2.] ст. 1-13; [3.8.] ст. 26-128; [3.9.] ст. 32-112.
		самостійна робота	6	<p>Основні системи двигуна. Принцип роботи.</p> <p>1. Призначення, загальна будова та принцип роботи кривошипно-шатунного та газорозподільного механізмів.</p> <p>2. Призначення, загальна будова та принцип роботи системи охолодження двигуна. Відмінності систем рідинного та повітряного охолодження двигуна. Охолоджувальні рідини. Переохолодження та перегрівання двигуна. Причини і способи запобігання перегріванню двигуна.</p> <p>3. Призначення, загальна будова та принцип роботи системи змащення двигуна. Робота двигуна у разі недостатнього чи надмірного рівня мастила в системі змащення. Контроль за тиском мастила. Марки мастила.</p>	[3.1.] ст. 28-29; [3.2.] ст. 14-25; [3.4.] ст. 79-90.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
				4. Призначення та загальна будова системи живлення двигуна, принцип роботи її приладів. Несправності основних систем та механізмів двигуна. Виявлення та усунення несправностей основних систем та механізмів двигуна.	
	2	практичне заняття Вм	4	<p>Електрообладнання транспортного засобу</p> <p>1. Призначення, загальна будова та принцип роботи системи електрообладнання та її приладів.</p> <p>2. Призначення та загальна будова контрольно-вимірювальних приладів. Контрольні лампи.</p> <p>3. Керування транспортним засобом на дорозі з високою інтенсивністю руху</p>	[3.5.] ст. 5-53; [3.6.] ст. 52-193; [3.7.] ст. 12-99.
		самостійна робота	2	<p>Призначення та загальна будова основних елементів електрообладнання транспортного засобу</p> <p>1. Призначення та загальна будова акумуляторної батареї.</p> <p>2. Призначення, загальна будова та принцип роботи генератора змінного струму. Призначення та загальна будова стартера. Дистанційна система керування та правила користування стартером</p> <p>3. Призначення та загальна будова електричного двигуна опалювання кузова, системи вентиляції, склоочисників. Додаткове обладнання кузова.</p> <p>4. Призначення, розташування та загальна будова фар, габаритних ліхтарів, ламп освітлення, щитка контрольних приладів, попереджувальних сигналів, штепсельних розеток.</p> <p>5. Загальна будова та принцип роботи покажчика повороту, аварійної світлової сигналізації, звукового сигналу та його реле. Призначення та загальна будова запобіжників</p> <p>6. Несправності джерела електричного струму, приладів освітлення і сигналізації, їх виявлення та усунення.</p>	[3.5.] ст. 5-53; [3.6.] ст. 52-193; [3.7.] ст. 12-99.
	3	групове заняття	2	<p>Трансмсія, підвіска та механізми керування</p> <p>1. Призначення, загальна будова та принцип роботи трансмісії. Зчеплення, механічна та автоматична коробки передач, карданні передачі та ведучі мости. Несправності трансмісії, їх виявлення та усунення</p> <p>2. Призначення, загальна будова та принцип роботи підвіски. Пневматичні шини, їх маркування та експлуатація. Несправності підвіски, їх виявлення та усунення</p>	[3.4.] ст. 79-90; [3.5.] ст. 5-45; [3.6.] ст. 3-193; [3.7.] ст. 12-97.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
				3. Призначення, загальна будова та принцип роботи механізмів рульового керування. Несправності механізмів рульового керування, їх виявлення та усунення	
		самостійна робота	1	<p>Принцип роботи гальмових систем транспортного засобу</p> <p>1. Призначення, загальна будова та принцип роботи гальмової системи та її механізмів. Гальмова система з гідравлічним та пневматичним приводом Ретардери.</p> <p>2. Антиблокувальні системи коліс. Рідини, що використовуються в роботі гідравлічного приводу гальм, їх властивості. Призначення, загальна будова та принцип роботи стоянкової (запасної) гальмової системи</p> <p>3. Несправності гальмової системи, їх виявлення та усунення</p>	[3.7.] ст. 12-97.
	4	практичне заняття Вм	4	<p>Вимоги до водія, що вибуває або прибуває до України. Наслідки порушення вимог ПДР.</p> <p>1. Вимоги до водія транспортного засобу, що прибуває до України з іншої країни, а також водія - громадянина України, який виїжджає за кордон.</p> <p>2. Наслідки порушення вимог до користування зовнішніми світловими приладами, буксирування та експлуатації транспортних составів, руху транспортних засобів у колоні, в житловій зоні, на автомагістралях і автомобільних дорогах, гірських дорогах і крутих спусках</p> <p>3. Керування транспортним засобом на дорозі з високою інтенсивністю руху</p>	[3.9.] ст. 2-28.
	5	практичне заняття Вм	4	<p>Технічний стан, обладнання, номерні та розпізнавальні знаки, написи і позначення транспортного засобу</p> <p>1. Порядок і умови експлуатації транспортного засобу. Несправності транспортного засобу, в разі виникнення яких подальший рух заборонено.</p> <p>2. Номерні та розпізнавальні знаки, написи і позначення транспортного засобу. Номерні знаки і написи, обов'язкові для механічного транспортного засобу. Вимоги до обладнання такого засобу розпізнавальними знаками.</p> <p>3. Попереджувальні пристрої. Знак аварійної зупинки (ліхтар).</p> <p>4. Керування транспортним засобом на дорозі з високою інтенсивністю руху</p>	[2.3.] ст. 27-40; [3.9.] ст. 2-28.
	6	групове заняття	2	<p>Наслідки порушення вимог до технічного стану, обладнання транспортного засобу, стану номерних і розпізнавальних знаків.</p> <p>1. Наслідки порушення вимог до технічного стану та обладнання транспортного засобу</p>	[2.3.] ст. 141-154.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
				2. Наслідки порушення вимог до стану номерних і розпізнавальних знаків, написів, позначень	
	7	практичне заняття Вм	4	<p>Технічне обслуговування та експлуатація транспортного засобу</p> <p>1. Перевірка технічного стану та укомплектованості транспортного засобу. Проведення контрольного огляду транспортного засобу перед виїздом та після повернення</p> <p>2. Правила та умови безпечного перевезення пасажирів і вантажу.</p> <p>3. Загальна будова, класифікація та технічне обслуговування причепів різних марок. Завантаження, розміщення та кріплення вантажу .</p> <p>4. Норми витрат пального, мастильних матеріалів, рідин. Зменшення та збільшення норм витрат пального. Можливості економії пального, мастильних матеріалів і рідин. Витрати пального</p> <p>5. Керування транспортним засобом на дорозі з високою інтенсивністю руху</p> <p>6. Контрольна перевірка вміння керувати транспортним засобом на дорозі з високою інтенсивністю руху</p>	[2.3.] ст. 117-122; [2.3.] ст. 141-154; [3.9.] ст. 2-28.
4			31 (26)	Основи керування транспортним засобом і вимоги безпеки дорожнього руху. Керування транспортним засобом в особливих умовах.	
	1	групове заняття	2	<p>Основи керування транспортним засобом</p> <p>1. Робоче місце водія транспортного засобу. Основні механізми та устаткування, що забезпечують керування транспортним засобом, їх розміщення. Техніка керування транспортним засобом.</p> <p>2. Повільне, екстрене, переривчасте гальмування. Правила керування гальмовою системою. Послідовність огляду автомобільної дороги під час наближення до перехресть і пішохідних переходів.</p> <p>3. Габарити транспортного засобу.</p>	[2.3.] ст. 27-39. [3.9.] ст. 29-128.
		самостійна робота	2	<p>Системи керування транспортним засобом. Дія зовнішніх умов на керування транспортним засобом</p> <p>1. Призначення систем керування, її приладів та індикаторів. Дії водія транспортного засобу під час використання світлових і звукових сигналів</p> <p>2. Зовнішні умови, що впливають на керування транспортним засобом. Ступінь прилягання коліс до автомобільної дороги. Початок руху і розгін з послідовним перемиканням передач.</p>	[2.3.] ст. 111-114; [3.9.] ст. 29-128.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
				3. Дії водія транспортного засобу в разі пошкодження елементів гальмової системи.	
				4. Вибір оптимальної швидкості руху та швидкості і траєкторії руху на поворотах і в умовах обмеженого проїзду. Вибір швидкості руху в межах і за межами населених пунктів.	
				5. Керування транспортним засобом в умовах обмеженого проїзду та недостатньої видимості, на перехрестях, пішохідному переході, крутих поворотах, підйомах і спусках, у транспортному потоці.	
				6. Керування транспортним засобом під час руху через регульовані і нерегульовані перехрестя, пішохідні переходи, біля місць великого скупчення пішоходів	
	2	практичне заняття Вм	4	Вплив кліматичних умов на керуваність транспортного засобу 1. Кліматичні умови, що впливають на керування транспортним засобом під час прямолінійного руху, розгону і гальмування, на поворотах. 2. Вплив поперечного нахилу автомобільної дороги і бокового вітру на транспортний засіб. Плавність руху. Відрив коліс від автомобільної дороги. 3. Гальмування, гальмовий шлях, його залежність від швидкості руху, ступеня прилягання коліс до автомобільної дороги та інших факторів. Безпечні дистанція та інтервал за різних умов руху. Прийняття компромісних рішень у разі виникнення складної дорожньої обстановки 4. Керування транспортним засобом в особливих умовах	[2.3.] ст. 87-88; [2.3.] ст. 141-154.
		самостійна робота	1	Вплив експлуатаційних властивостей транспортного засобу на безпеку руху 1. Центр ваги та його вплив на стійкість транспортного засобу. Опір повітря, сила інерції. Швидкість і прискорення. Сила тяги. Ступінь прилягання коліс до автомобільної дороги, його зміна залежно від кліматичних умов, стану шин, автомобільної дороги, швидкості руху. 2. Керуваність транспортного засобу. Вплив конструкції та стану шин на керуваність транспортного засобу. Стабілізація і коливання передніх коліс та їх вплив на прямолінійність руху транспортного засобу. Зміна напрямку руху.	[2.3.] ст. 141-154.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
				3. Час, необхідний для реагування водія транспортного засобу на зміни, що відбуваються в дорожньому русі, та спрацьовування гальмового приводу. Безпечні дистанція та інтервал, способи їх дотримання. Час і відстань, які потрібні для гальмування і зупинки транспортного засобу за різних умов руху і швидкості.	
	3	групове заняття	4	<p>Особливості керування транспортним засобом</p> <p>1. Керування транспортним засобом у місцях зупинок маршрутних транспортних засобів, під час зустрічного роз'їзду, випередження та обгону. Способи паркування і стоянки транспортного засобу. Обгін і зустрічний роз'їзд.</p> <p>2. Проїзд залізничного переїзду. Початок руху на крутих спусках і підйомах, слизькій та важкопрохідній ділянках автомобільної дороги, зокрема без буксування коліс. Проїзд небезпечною ділянкою автомобільної дороги та ділянкою, на якій проводяться ремонтні роботи.</p> <p>3. Особливості дорожньої обстановки в межах і за межами населених пунктів. Оцінка дорожньої обстановки під час руху вперед, заднім ходом, гальмування, перед поворотом, маневруванням і обгоном. Використання дзеркала заднього виду. Огляд контрольно-вимірювальних приладів та прилеглих доріг під час проїзду перехресть</p>	[2.3.] ст. 109-111; [3.9.] ст. 35-148.
		самостійна робота	2	<p>Керування транспортним засобом в різних умовах</p> <p>1. Вплив дорожніх умов на безпеку руху. Вимоги до руху по гірській дорозі Керування транспортним засобом під час руху в межах і за межами населених пунктів у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості, дощу, туману, снігопаду. Користування світловими приладами.</p> <p>2. Дії водія транспортного засобу під час засліплення зустрічним світлом фар та запобігання такому засліпленню.</p> <p>3. Керування транспортним засобом у весняний та осінньо-зимовий період, на льодових переправах.</p> <p>4. Перевезення пасажирів і вантажів. Забезпечення стійкості транспортного засобу під час розгону, гальмування, повороту. Резерви стійкості транспортного засобу. Дії водія транспортного засобу, зокрема, під час заносу, виникнення загрози зіткнення, пожежі, пошкодження елементів гальмової системи.</p>	[2.3.] ст. 111-114; [2.3.] ст. 117-122; [2.3.] ст. 132-133.
	4	практичне заняття	4	Дорожньо-транспортні пригоди, їх класифікація та статистика, причини виникнення	[2.3.] ст. 27-41; [3.9.] ст. 29-128.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
		Вм		<p>1. Дорожньо-транспортні пригоди, їх класифікація та статистика. Розподіл дорожньо-транспортних пригод за порами року, днями тижня, часом доби, категоріями автомобільних доріг, видами транспортних засобів та іншими факторами</p> <p>2. Особливості створення аварійної ситуації в межах і за межами населених пунктів</p> <p>3. Основні причини виникнення дорожньо-транспортних пригод та їх запобігання. Види експертизи дорожньо-транспортних пригод</p> <p>4. Керування транспортним засобом в особливих умовах.</p>	
	5	практичне заняття Вм	4	<p>Поняття про травми. Огляд потерпілого</p> <p>1. Поняття про механізм травм у потерпілих внаслідок виникнення дорожньо-транспортної пригоди. Особливості травм у водіїв, пасажирів, пішоходів. Мотоциклетна та велосипедна травма.</p> <p>2. Огляд місця події. Первинний та вторинний огляд потерпілого. Правила огляду місця події. Алгоритм дій.</p> <p>3. Керування транспортним засобом в особливих умовах</p>	[2.3.] ст. 27-41; [3.9.] ст. 29-128.
	6	групове заняття	4	<p>Реанімація потерпілих. Надання домедичної допомоги</p> <p>1. Серцево-легенева реанімація. Універсальний алгоритм проведення серцево-легеневої реанімації у потерпілих.</p> <p>2. Допомога потерпілим при травмах. Види травм. Принципи надання домедичної допомоги. Зупинка кровотечі. Переломи, вивихи. Травми інших анатомічних ділянок.</p>	[2.3.] ст. 207-209; [3.8.] ст. 28-262.
	7	Практичне Заняття Вм	4	<p>Основи права</p> <p>1. Основи законодавства про дорожній рух, автомобільний транспорт, страхування цивільно-правової відповідальності, охорону праці.</p> <p>2. Порядок і строки проведення державної реєстрації транспортних засобів. Вимоги до експлуатації транспортного засобу. Відповідальність власника за технічний стан транспортного засобу.</p> <p>3. Порядок допуску до керування транспортним засобом та отримання посвідчення водія</p> <p>4. Цивільна відповідальність. Відшкодування матеріальних збитків. Право власності, суб'єкти права власності. Право власності і володіння транспортним засобом.</p>	[2.3.] ст. 27-41; [2.3.] ст. 198-203; [3.9.] ст. 29-128.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
				5. Відповідальність за порушення Правил дорожнього руху і виникнення дорожньо-транспортних пригод. Види адміністративних правопорушень, адміністративна відповідальність у сфері дорожнього руху. Кримінальна відповідальність за порушення ПДР. Види покарань. 6. Керування транспортним засобом в особливих умовах	
5			28 (24)	Етика водія. Удосконалення навичок керування транспортним засобом.	
	1	практичне заняття Вм	4	Індивідуальні якості водія та його вміння прогнозувати дорожню обстановку 1. Індивідуальні якості водія транспортного засобу. Гострота, поле зору його зміна, засліплення та відновлення зору. 2. Прогнозування розвитку дорожньої ситуації. Помилки в оцінці дорожньої обстановки. 3. Керування транспортним засобом в особливих умовах	[3.8.] ст. 5-200; [3.9.] ст. 29-128.
		самостійна робота	2	Вплив алкоголю та препаратів на стан водія 1. Вплив алкогольних напоїв на поведінку водія транспортного засобу. 2. Вплив наркотичних і психотропних речовин на поведінку водія транспортного засобу. 3. Вплив лікарських препаратів на поведінку водія транспортного засобу.	[3.8.] ст. 5-199; [3.9.] ст. 29-128.
	2	групове заняття	2	Психофізіологічні основи поведінки водія 1. Підготовленість водія до керування транспортним засобом, вплив майстерності, стажу керування транспортним засобом і віку на безпеку керування. 2. Вплив психофізіологічного стану водія транспортного засобу на його поведінку 3. Удосконалення навичок керування транспортним засобом	[3.8.] ст. 5-198; [3.9.] ст. 29-128.
		самостійна робота	2	Психофізіологічні стани водія 1. Дисциплінованість, емоційна стійкість, витривалість, самовладання водія транспортного засобу. 2. Стресовий стан, його запобігання та усунення, прийоми самоконтролю.	[3.8.] ст. 5-198; [3.9.] ст. 29-128.
	3	практичне заняття	4	Охорона навколишнього природного середовища 1. Охорона навколишнього природного середовища.	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
		Ва, Вм		2. Прояви культури водія транспортного засобу у використанні звукових сигналів, методів гальмування та обгону, утриманні транспортного засобу в належному стані. 3. Удосконалення навичок керування транспортним засобом	[2.3.] ст. 27-41.
	4	практичне заняття Ва, Вм	4	Культура керування транспортним засобом 1. Етика пішоходів, велосипедистів та водіїв мопедів 2. Культура керування транспортним засобом у складних погодних умовах. 3. Удосконалення навичок керування транспортним засобом	[2.3.] ст. 43-50.
	5	групове заняття	2	Культура перевезення вантажів. Взаємодопомога водіїв 1. Культура перевезення вантажів. 2. Взаємодопомога водіїв транспортних засобів	[2.3.] ст. 120-122.
	6	практичне заняття Ва, Вм	2	Основні норми та правила поведінки водія 1. Етика водія транспортного засобу. Основні норми і правила поведінки водія транспортного засобу 2. Культура обслуговування пасажирів, зокрема дітей, людей похилого віку, інвалідів та осіб з обмеженими фізичними можливостями 3. Дотримання ПДР як головний елемент етики водія транспортного засобу. Відносини між водіями та пішоходами. 5. Удосконалення навичок керування транспортним засобом	[2.3.] ст. 117-120.
	7	групове заняття	4	Організація дорожнього руху, що потребує узгодження з Національною поліцією 1. Розміщення в смугах відведення автомобільних доріг штучних споруд, визначення маршрутів, на яких може проводитися навчання керуванню транспортним засобом. 2. Умови та порядок руху в колоні у складі більш як п'ять механічних транспортних засобів. 3. Встановлення на транспортних засобах спеціальних звукових і світлових сигнальних пристроїв.	[2.3.] ст. 120-122; [2.3.] ст. 127-128; [2.3.] ст. 41-43.
	8	практичне заняття Ва, Вм	2	Виконання комплексних завдань на дорогах з високою інтенсивністю руху майданчику для навчання з початкового керування 1. Аналіз причин виникнення типових ДТП з використанням технічних засобів, макетів, стендів і навчальних матеріалів 2. Виконання комплексних завдань. Проведення модульного контролю № 2.	[3.8.] ст. 5-198; [3.9.] ст. 29-128.

№ теми	№ за- няття	Види навча- льних за- нять, за- вдань	Кіль- кість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
Модульний контроль № 2					
Екзамен			6		Матеріали екзамену
Разом за 6 семестр			110 (96)		
Разом за 3 курс			180 (156)		
Усього за дисципліну			180 (156)		

Умовні скорочення:

Вм – водіння в місті

Ва – водіння в академії

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Нормативно-правові акти

- 1.1. Закон України «Про дорожній рух».
- 1.2. Постанова КМУ № 1306 від 10 жовтня 2001р. «Про Правила дорожнього руху».
- 1.3. Постанова КМУ № 229 від 02 березня 2010 р. «Про типову навчальну програму підготовки та перепідготовки водіїв транспортних засобів».

2. Базова

- 2.1. Шинкарук О.М., Транспортні засоби Державної прикордонної служби України. Експлуатація та надійність : навчальний посібник / О. М. Шинкарук, В. А. Сівак, С. А. Осташевський та ін. – Хмельницький: Вид. НАДПСУ, 2014. – 240 с. (Бібліотека НАДПСУ – 200 од.).
- 2.2. Мандрик Є.В., Кириленко В.А., В.М, Гнатюк О.І., Актуальні аспекти дотримання правил дорожнього руху. Навчальний посібник. – Хмельницький: Вид. НАДПСУ, 2013. (Бібліотека НАДПСУ – 100 од.).
- 2.3. Бугара О.Ю., ПДР України з коментарями та ілюстраціями / Л.О. Рижих, Д.М. Леонтєв, В.З. Сайфутдінов В.З. – Вид. «Моноліт», 2020 р. – 222 с. (Бібліотека НАДПСУ – 75 од.)
- 2.4. Бугара О.Ю., Тести з ПДР офіційні екзаменаційні запитання для складання іспитів за категоріями А1, А, В1, В, С1, С, D1, D, BE, C1E, CE, D1E, DE та T/ Л.О. Рижих, Д.М. Леонтєв, В.З. Сайфутдінов В.З. – Вид. «Моноліт», 2020 р. – 287 с. (Бібліотека НАДПСУ – 75 од.)
- 2.5. Фоменко О.Я., Правила дорожнього руху України / О. Я. Фоменко, Б. Л. Раціборинський, В. Е. Гусар. – Вид. «Укр. Спец. Вид.», 2017 р. – 112 с. (Бібліотека кафедри – 12 од.).

3. Допоміжна

- 3.1. Чмир В.М, Автомобільна підготовка та експлуатація автомобільної техніки : курс лекцій / В. М. Чмир, О. І. Гнатюк, Є. В. Мандрик. – Хм.: Вид. НАДПСУ, 2009.
- 3.2. Кисликов В.Ф., Будова і експлуатації автомобілів : підручник / В. Ф. Кисликов, В. В. Луцник. – Київ: Либідь, 2005 рік. – 400 с.
- 3.3. Автомобили УАЗ-3151, УАЗ-31512, УАЗ-31514, УАЗ-31519 и их модификации: Руководство по эксплуатации РЭ. – Ульяновск: ОАО «Ульяновский автомобильный завод», 2002. – 143 с.
- 3.4. Полюк В.С., Автомобілі Державної Прикордонної служби України ч. II. Автомобільні двигуни / В. С. Полюк, С. В. Псьол, В. А. Стрельбицький. – Хм.: Вид. НАДПСУ, 2005.

3.5. Псьол С.В., Основи теорії та конструкції електрообладнання автомобілів : навчальний посібник / С. В. Псьол, С. В. Коломійчук, В. М. Чмир. – Хм.: Вид. НАДПСУ, 2005.

3.6. Алтухов О.О., Конструкції автомобільних трансмісій : навчальний посібник. / О. О. Алтухов, В. С. Полюк, С. В. Псьол. – Хм.: Вид. НАДПСУ, 2006.

3.7. Псьол С. В., Системи керування і ходова частина автомобілів : навчальний посібник / С. В. Псьол, В. С. Полюк. – Хм.: Вид. НАДПСУ, 2006.

3.8. Іващенко М.В., Основи керування автомобілем, безпека дорожнього руху та медичне забезпечення безпеки дорожнього руху. – Чернігів, 2002. – 264 с. (Бібліотека НАДПСУ – 17 од.)

3.9. Дрозд М.І., Зозуля К.С., Підручник водія: основи керування автомобілем. – К.: Центр учбової літератури, 2020. – 198 с. (Бібліотека НАДПСУ – 6 од.)

4. Інформаційні ресурси в інтернеті (інтранеті)

4.1. Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] – <<https://rada.gov.ua/>>

4.2. Нормативна база ДПСУ [Електронний ресурс] – <<http://10.241.2.180/Npd>>

4.3. Сайт бібліотеки НАДПСУ [Електронний ресурс] – <<http://lib.nadpsu.edu.ua:8080//>>

4.4. Модульне навчальне середовище НАДПСУ [Електронний ресурс] – <<http://10.241.24.9/moodle//>>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Під час поточного і підсумкового контролів використовуються критерії оцінювання визначені у «Положенні про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького». Форма та зміст критеріїв оцінювання результатів поточного контролю з кожного заняття навчальної дисципліни визначаються у відповідних методичних розробках, а форма та критерії оцінювання результатів підсумкового контролю – у методичних матеріалах для проведення екзамену.

Поточний контроль.

Оцінювання знань при поточному контролі здійснюється за чотирьохбальною шкалою відповідно до «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної

прикордонної служби України імені Б. Хмельницького». Результати самостійної та індивідуальної роботи оцінюються як «зараховано» або «не зараховано».

Загальну оцінку за аудиторну роботу необхідно вираховувати як середньоарифметичну з поточних оцінок, шляхом ділення суми оцінок (5,4,3,2), на кількість оцінок, отриманих протягом семестру. Для розрахунку, кількість поточних оцінок повинна бути не менше чотирьох.

Середньоарифметична оцінка з поточних оцінок складається з оцінок за аудиторну роботу та проставляється окремою графою в журналі обліку навчальних занять з округленням до 0,01 після останнього в семестрі заняття з модуля, семестру та дисципліни.

До оцінок за аудиторну роботу відносяться оцінки за заняття, під час яких здійснювалось обов'язкове оцінювання, та оцінки, одержані на інших заняттях.

За матеріалами пропущених занять, під час яких здійснювалось обов'язкове оцінювання, курсант зобов'язаний відзвітувати до модульного контролю. За кожне пропущене заняття або відсутність оцінки на занятті, під час якого здійснювалось обов'язкове оцінювання, при обчисленні середньоарифметичної оцінки з поточних оцінок рахується «0» балів.

Модульний контроль здійснюється на останньому занятті з модуля у тестовій формі.

Сумарна кількість балів за модуль є сумою від середньоарифметичної поточних оцінок, помноженої на ваговий коефіцієнт 0,8, та оцінки за модульний контроль, помноженої на 0,2. У відповідності до набраної сумарної кількості балів, оцінка за модуль визначається за національною шкалою, 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. Результати модульного контролю відображаються в «Журналі обліку навчальних занять навчальної групи».

Підсумковий контроль.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну виставляється за результатами модульних контролів та оцінки, одержаної за екзамен. Сумарна кількість балів за дисципліну є сумою від середньоарифметичної суми балів за модулі, помноженої на 0,8, та оцінки за семестровий екзамен, помноженої на 0,2.

У відповідності до набраної сумарної кількості балів оцінка за семестр (дисципліну) визначається за національною шкалою, шкалою ЄКТС і 100-бальною шкалою за допомогою «Таблиці відповідності шкал оцінювання» та «Шкали переведення національної системи і системи ЄКТС в 100-бальну систему» наведеної в «Положенні про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького».

Курсант, який не склав модулі, не відзвітував за самостійну або індивідуальну роботу, не допускається до підсумкового контролю.

У разі, коли курсант не виконав умови допуску до складання екзамену, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни, і в відомості обліку успішності екзаменатор проставляє «не допущений», а в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 35 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС.

Умови допуску мають бути виконані за три дні до початку складання екзамену, визначеного розкладом екзаменаційної сесії. Курсанта можна звільнити від складання екзамену на підставі вимог «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького».

**Шкала
переведення національної системи і системи ЄКТС в
100-бальну систему**

Сума кількості балів	Традиційна оцінка	Бал за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Сума кількості балів	Традиційна оцінка	Бал за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Сума кількості балів	Традиційна оцінка	Бал за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Сума кількості балів	Традиційна оцінка	Бал за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС
5,00	5	100	A	4,50	4	89	B	4,00	4	81	C	3,50	3	74	D
4,95-4,99	5	99	A	4,43-4,49	4	88	B	3,90-3,99	4	80	C	3,43-3,49	3	73	D
4,90-4,94	5	98	A	4,36-4,42	4	87	B	3,84-3,89	4	79	C	3,36-3,42	3	72	D
4,85-4,89	5	97	A	4,29-4,35	4	86	B	3,76-3,83	4	78	C	3,29-3,35	3	71	D
4,80-4,84	5	96	A	4,22-4,28	4	85	B	3,67-3,75	4	77	C	3,22-3,28	3	70	D
4,75-4,79	5	95	A	4,15-4,21	4	84	B	3,59-3,66	4	76	C	3,15-3,21	3	69	D
4,70-4,74	5	94	A	4,08-4,14	4	83	B	3,51-3,58	4	75	C	3,07-3,14	3	68	D
4,65-4,69	5	93	A	4,01-4,07	4	82	B					3,01-3,06	3	67	D
4,60-4,64	5	92	A												
4,55-4,59	5	91	A												
4,51-4,54	5	90	A												

Для визначення кількості балів за шкалою ЄКТС та 100-бальною шкалою у випадку, коли курсант має сумарну кількість балів 2,59 і менше, використовується додаток 2 «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького».

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:
  - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
  - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
  - дотримання норм законодавства про авторське право;
  - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Традиційні методи навчання	
МН.1.1.	Усне викладення навчального матеріалу (розповідь, пояснення, лекція)
МН.1.2.	Обговорення матеріалу, що вивчається (бесіда, дискусія, брифінг, диспут)
МН.1.3.	Наочні методи (ілюстрація, демонстрація)
МН.1.4.	Практичні методи (лабораторна робота, практична робота, пробні вправи, творчі вправи, усні вправи, практичні вправи, графічні вправи, технічні вправи)
МН.1.5.	Методи самостійного та індивідуального навчання (рецептивний, репродуктивний, евристичний, дослідни- цький)
2. Активні методи навчання	
МН.2.1.	Ігрові (професійні ігри, професійний тренінг)
МН.2.2.	Неігрові (аналіз конкретної ситуації, круглий стіл, навчання че- рез науково-дослідну роботу)
МН.2.3.	Неімітаційні (групова дискусія, індивідуальні практикуми, метод «ХОБО», активні види лекційних і семінарських занять)
3. Інтерактивні методи навчання	
МН.3.1.	Інтерактивні методи в малих групах
МН.3.2.	Інтерактивні методи в великих групах
МН.3.3.	Інтерактивні методи під час самостійної роботи

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
МК 1.5	Виконання нормативу
МК 1.6	Виконання вправи
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
МК 2.9	Виконання нормативу
МК 2.10	Виконання вправи
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
МК 3.4	Виконання нормативу
МК 3.5	Виконання вправи
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний
МК 4.5	Практичний